

ECONOMICS AND MANAGEMENT OF THE NATIONAL ECONOMY, INNOVATIVE ORIENTATION OF NATIONAL MODELS OF ECONOMIC SYSTEMS

Бугіль С. Я., к.е.н., доцент

Дудяк Р. П., к.е.н., доцент

*Львівський національний аграрний університет
м. Львів, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-018-6-4>

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ СТАЛОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Туризм в сучасному світі має високі темпи розвитку, сприяє збереженню історико-культурних надбань суспільства, здійснює стимулюючий вплив на значну кількість галузей, відіграє стратегічну роль в економіці багатьох держав.

Але посилення конкуренції, загострення соціально-економічних протиріч обумовлюють актуалізацію питань підвищення якості управління безпекою туристичних підприємств. Тому одним із стратегічних завдань сучасної системи управління туристичним підприємством є забезпечення економічної безпеки, яка являє собою такий стан суб'єкта господарювання, при якому суб'єкт за найбільш ефективного використання наявних ресурсів досягає попередження, ослаблення чи захисту від можливих небезпек і загроз, забезпечує досягнення поставлених цілей в умовах високої конкуренції та господарського ризику.

Ключовими чинниками, що суттєво впливають на економічне становище підприємств туристичної індустрії є: ємкість та широта охоплення ринку туристичним підприємством; доступність та ціна товарного асортименту туристичного підприємства; стан матеріально-технічної бази підприємства туризму; рівень

кваліфікації персоналу туристичного підприємства; спеціалізація підприємства туристичної індустрії; наявність у структурі товарної політики пропозицій міжнародного та національного рівня; рівень місцевих податків та зборів; рівень інфляції, купівельна спроможність населення; комунікаційна та інформаційна політика туристичного підприємства.

Безпека туризму є ключовим завданням всіх без виключення учасників туристської діяльності. Виділяють такі рівні безпеки туризму:

- безпека споживачів турпродукту (туристів);
- безпека виробників турпродукту;
- безпека DESTИНАЦІЙ (від туристів, які можуть завдати їй шкоди).

Економічна безпека туристичного підприємства виступає складною й багатогранною категорією.

У англійській науковій термінології для визначення поняття економічної безпеки туристичного підприємства вживаються два терміни – «safety of tourism» і «security of tourism», які мають дещо відмінне змістове навантаження. Перший – може бути перекладений як «безпечність туристів»; другий – як «безпека туристичної діяльності (бізнесу)».

Система економічної безпеки туристичного підприємства обумовлена такими міжнародними правовими актами:

- декларація Гаазької Міжпарламентської конференції з туризму;
- документи 9-ї Генеральної асамблеї ЮНВТО;
- Хартія туризму і Кодекс туриста, прийняті Генеральною асамблеєю ЮНВТО.

У відповідності до Закону України «Про туризм» безпека в галузі туризму – це сукупність факторів, що характеризують соціальний, економічний, правовий та інший стан забезпечення прав і законних інтересів громадян, юридичних осіб та держави в галузі туризму [1].

Ми розділяємо думку авторів, що сутність економічної безпеки підприємств туристичної індустрії полягає в забезпеченні

ефективного використання ресурсів для запобігання загрозам підприємству, створенні умов функціонування і розвитку, що здатні забезпечити стійкий стан щодо зовнішніх і внутрішніх змін середовища [2].

Основне значення системи економічної безпеки туристичного підприємства полягає в тому, що вона повинна мати попереджувальний характер, а основними критеріями оцінки її надійності та ефективності є забезпечення стабільної роботи підприємства попередження кризових ситуацій.

Алгоритм побудови системи економічної безпеки туристичного підприємства охоплює такі послідовні етапи:

- вивчення специфіки бізнесу підприємства, його сегмента на ринку туристичних послуг;
- аналіз зовнішніх і внутрішніх загроз економічної безпеки туристичного підприємства, вивчення інформації про потенційних кризових ситуаціях, їх причини та шляхи врегулювання;
- аудит наявних коштів із забезпечення безпеки та аналіз їх відповідності виявленим загрозам;
- розробка мети та стратегії економічної безпеки туристичного підприємства;
- моделювання нової системи економічної безпеки туристичного підприємства.

Для підвищення рівня економічної безпеки підприємств туристичної сфери необхідно проводити роботу в напрямі забезпечення максимальної безпеки основних функціональних складових економічної безпеки туристичних підприємств. Функціональними складовими економічної безпеки туристичних підприємств є:

- фінансова (досягнення ефективного використання фінансових ресурсів);
- інформаційна (ефективне інформаційне забезпечення діяльності підприємств та туристів);
- техніко-технологічна (відповідність туристичних послуг сучасним вимогам і стандартам);

- інтелектуально-кадрова (збереження та розвиток інтелектуального потенціалу підприємства);
- охоронна (забезпечення фізичної безпеки туристів, працівників підприємств та збереження їх майна);
- екологічна (дотримання чинних вимог щодо збереження довкілля); політико-правова (правове забезпечення діяльності підприємства відповідно до норм чинного законодавства).

Дієвим інструментом для забезпечення становлення належного рівня економічної безпеки на туристичному ринку є інформаційне забезпечення, під яким слід розуміти комплекс різноманітних типів еколого-етнічної, культурної, соціальної, природно-географічної, економічної, ресурсної та супутньої інформації, яка формує сферу туристичних послуг, включаючи інструментарій збору, систематизації, обробки, збереження, пошуку, актуалізації та поширення даних.

Особливо роль у інформаційному забезпеченні з метою збереження, підтримки та підвищення рівня фінансово-економічної безпеки підприємств туристичної індустрії належить соціально-медіа маркетингу. Соціально-медіа маркетинг – особливий інструмент Інтернет-маркетингу, що забезпечує пропаганду й збут послуг підприємств туристичної індустрії, використовуючи ресурси соціальних медіа, контент яких виникає й оновлюється за рахунок відвідувачів і тим самим сприяє становленню їх фінансово-економічної безпеки. Трендами соціально-медіа маркетингу є: сайт підприємства, цифровий маркетинг, контент-маркетинг, відео-контент, соціальні вкладки, соціальні новини, веб-форуми, смс-розсилки тощо [3].

Для досягнення необхідних умов економічної безпеки розвитку індустрії туризму в Україні необхідно створити ефективні стратегічні умови, в межах яких різні інтереси всіх зацікавлених сторін могли б перетинатися, сприяючи співпраці і ефективному управлінню.

Таким, чином становлення економічної безпеки підприємств туристичної індустрії в умовах глобальних та внутрішньогосподарських змін є тривалим процесом пошуку інструментів, що

ґрунтується на гнучкому реагуванні по відношенню до змінних умов ринкової кон'юнктури.

Література:

1. Закон України «Про туризм» від 18.11.2003 № 1282-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 13. Ст. 180.
2. Kulits'ka N.V., Orlyk O.V. (2015) Economic security of tourist enterprises. *Informatyka ta informatsijni tekhnolohii* [Informatics and information technologies]. Stud. of sciences. Conf., April 20, 2015: Mater. Conf. Odessa, ONEU. Pp. 68-71.
3. Social media marketing. Meaning in the Cambridge Business English Dictionary. Available at: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/social-media-marketing> (дата звернення: 10.12.2020).
4. Stelzner M. Social Media Marketing Industry Report. How Marketers Are Using Social Media to Grow Their Businesses. Social Media Examiner. 2017. May 23. Available at: <https://www.socialmediaexaminer.com/social-media-marketing-industry-report-2017/> (дата звернення: 10.12.2020).